

Силабус дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»

1. Загальна інформація	
Назва факультету	медичний
Освітня програма	22 Охорона здоров'я, 222 Медицина, 228 Педіатрія другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	2023-2024
Назва дисципліни, код	«Актуальні проблеми клінічної патоморфології», код ВБ 1.69
Кафедра	Кафедра патологічної анатомії та судової медицини 790010, м.Львів, вул. Пекарська 52 тел: +380322769371 Kaf_pathanatomy@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри	Д.м.н., професор Юрій Олексійович Поспішіль
Рік навчання	5ий рік навчання
Семестр	Впродовж IX або X семестру
Тип дисципліни	Вибіркова
Викладачі	Ю.О.Поспішіль, д.м.н, професор – ypospishil@yahoo.com Д.Д.Зербіно, д.м.н, професор, академік АМН України Л.І.Волос, д.м.н, професор – liliya.volos@gmail.com О.М.Гаврилюк, д.м.н., доцент – e.m.gavrilyuk@gmail.com В.І.Вовк, к.м.н., доцент – vovkvi@yahoo.com С.А.Томашова, к.м.н., доцент – stomashova@yahoo.com М.І.Серветник, к.м.н., доцент – doctorservetnyk@gmail.com І.В.Грицина, к.м.н., доцент – hritsyna@gmail.com Ю.І.Кузик, д.м.н., доцент - juliakuzyk21@gmail.com Р.І.Фаліон, в.о.доцента - falionruslana@gmail.com В.В.Вовк, асистент – vovkvita@yahoo.com С.В.Федевич, асистент – solomiya.fedevych@gmail.com
Erasmus так/ні	ні
Особа, відповідальна за силабус	М.І.Серветник, к.м.н., доцент doctorservetnyk@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	2
Кількість годин	Всього – 60 год Практичних занять – 26 год СРС – 34 год
Мова навчання	українська
Інформація про консультації	відповідно до затвердженого графіку
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро	КЗ ЛОР "Львівське обласне патологоанатомічне бюро" 79010, м. Львів, вул. Пекарська,52 тел./ факс: +38032275-74-08 E-mail: lopab@ukr.net В.о.директора: Варивода О.Ю., тел. +38032275-74-08 Розташовується на площах приміщень кафедри патологічної анатомії

2. Коротка анотація до курсу

Курс "Актуальні проблеми клінічної патоморфології" як навчальна дисципліна забезпечує поглиблення й систематизацію знань етіології, патогенезу, класифікацій, перебігу, патоморфологічних змін в органах та тканинах, ускладнень і основ сучасної морфологічної діагностики найбільш розповсюджених та найактуальніших захворювань, патологічних станів і пухлинних процесів, які були недостатньо поглиблено висвітлені в основному курсі викладання дисципліни «Патоморфологія». Впродовж курсу студенти підвищують рівень теоретичної і практичної підготовки зі знання класифікацій, етіології, патогенезу, перебігу, морфологічних змін, ускладнень хвороб та знайомляться з основами сучасної морфологічної діагностики найактуальніших захворювань, патологічних станів і неопластичних процесів. Вивчення курсу здійснюється у 9 або 10 семестрах 5-го року навчання. Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є практичні заняття та самостійна робота (СРС).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поглиблене вивчення причин виникнення, механізмів розвитку, класифікацій, перебігу, макро- та мікроскопових проявів, ймовірних ускладнень загально-патологічних процесів та захворювань, а також – ознайомлення з основами сучасної морфологічної діагностики найактуальніших хвороб, патологічних станів і неопластичних змін з метою засвоєння фундаментальних основ медицини та клінічної картини захворювань та з подальшим використанням отриманих знань у практичній роботі лікаря.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни базується на отриманих студентами знаннях з курсу патоморфології, патофізіології, терапії, хірургічних хвороб, інфекційних захворювань, педіатрії, акушерства та гінекології, урології, онкології, та інтегрується з цими дисциплінами; це передбачає формування умінь застосувати отримані знання та практичні навички з вищезазначеного курсу в процесі подальшого навчання та у майбутній професійній діяльності.

3. Мета і цілі курсу

1. Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» є засвоєння фундаментальних знань морфологічних проявів патологічних процесів і захворювань, формування поглибленого клініко-анатомічного мислення та набуття фахово-орієнтованих компетентностей з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності лікаря будь-якого фаху, що передбачає:

- ✓ вивчення та засвоєння сучасних методів патоморфологічних досліджень: рутинне та гістохімічне дослідження біопсійного та операційного матеріалу, метод імуногістохімічного дослідження, метод електронно-мікроскопового дослідження, електронно-мікроскопова імуногістохімія, молекулярно-біологічне дослідження.
- ✓ поглиблене вивчення структури та логіки побудови патологоанатомічного діагнозу.
- ✓ трактування етіології, патогенезу та морфологічних змін на різних етапах розвитку хвороби; вивчення структурних основ видужання, ускладнень та наслідків хвороб та пухлин, що вивчаються впродовж курсу.
- ✓ трактування етіології, патогенезу та морфологічних проявів екстремальних станів організму, органної недостатності/дисфункції
- ✓ трактування причин патоморфозу захворювань та етіології, клінічних та патоморфологічних проявів ятрогенної патології.

2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» є наступні:

- ✓ формування у студента знань методів діагностики патологічних процесів і захворювань шляхом дослідження біоптатів і післяопераційного матеріалу (світлова та електронна мікроскопія, імуногістохімія, гістохімія та цитохімія, проточна цитометрія, методи гібридизації, методи молекулярно-біологічного дослідження);
- ✓ отримання навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного

узагальнення діагностичних ознак хвороб і правильного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях;

- ✓ знання структури клінічного та патологоанатомічного діагнозів, розуміння патогенетичного принципу їх формулювання;
- ✓ співставлення морфологічних і клінічних проявів загально-патологічних процесів та хвороб на всіх етапах їх розвитку;
- ✓ вивчення варіантів патоморфозу захворювань, що виникають у зв'язку з умовами життя людини, змінюються внаслідок різноманітних лікувальних заходів (патологія терапії).

3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини; здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- *загальні*:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність спілкуватись іноземною мовою;
- здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- *спеціальні (фахові, предметні)*:

- здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані;
- здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів;
- здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання;
- здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності;
- здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм;
- здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції;
- здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів;
- зрозуміло доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
- здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів;

- здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я;
- дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами;
- дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

4. Пререквізити курсу

Для успішного навчання та опанування компетентностями з дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» студент повинен володіти знаннями з наступних дисциплін:

1. Патоморфологія
2. Патофізіологія
3. Внутрішні хвороби
4. Хірургічні хвороби
5. Акушерство та гінекологія
6. Онкологія
7. Інфекційні хвороби

5. Програмні результати навчання

Список результатів навчання

ПРН-1 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК6; ФК1, ФК2, ФК3
ПРН-2 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук на рівні, достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5; ФК1, ФК2, ФК3, ФК11, ФК22
ПРН-3 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4; ФК18, ФК23, ФК24, ФК25
ПРН-4 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи дані анамнезу хворого, обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній діагноз захворювання (за списком 2).	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4; ФК1, ФК2, ФК3, ФК16
ПРН-7 (Зн-1-24,	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та додаткові) методи	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4; ФК1, ФК2, ФК3, ФК16

Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) для пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики	
ПРН-21 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та адекватно застосовувати цю інформацію	ЗК1, ЗК10, ЗК11; ФК3
ПРН-23 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Оцінювати вплив довкілля на стан здоров'я людини для оцінки захворюваності населення	ЗК4, ЗК6, ЗК12; ФК17, ФК23
ПРН-27 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів	ЗК9; ФК23
ПРН-28 (Зн-1-24, Ум-1-12, К-1-3, АВ-1-3)	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки	ЗК3, ЗК4, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК13, ЗК15; ФК11, ФК17, ФК21, ФК22

Студент повинен знати:

Зн-1	Метод біопсійного та операційного дослідження матеріалу, види біопсій; значення методу прижиттєвої морфологічної діагностики для верифікації остаточного клінічного діагнозу.
Зн-2	Основні та додаткові методи гістологічного дослідження (гістохімічне, імуноморфологічне, електронна мікроскопія, електронна імуногістохімія, проточна цитометрія, молекулярно-біологічні методи).
Зн-3	Правила забору та скерування матеріалу на гістологічне дослідження.
Зн-4	Методи фіксації та дослідження матеріалу, приготування мікроскопічних препаратів.
Зн-5	Структуру та логіку побудови патологоанатомічного діагнозу, його складові частини, варіанти основного захворювання.
Зн-6	Визначення основного захворювання, ускладнення основного захворювання, супутнього захворювання.
Зн-7	Структуру та логіку побудови комбінованого патологоанатомічного діагнозу, його складові частини.
Зн-8	Визначення поєданого основного захворювання, конкуруючого основного захворювання, фонового захворювання.
Зн-9	Варіанти формулювання патологоанатомічного діагнозу у випадках різних соматичних та інфекційних захворювань
Зн-10	Структуру та логіку заповнення лікарського свідоцтва про смерть.
Зн-11	Визначення понять патоморфоз, ятрогенія (друга хвороба), їх місце у діагнозі.
Зн-12	Морфологічні (макро-, мікро-) еквіваленти гострої та хронічної серцевої недостатності (лівошлуночкової, правошлуночкової, бівентрикулярної).
Зн-13	Морфологічні (макро-, мікро-) еквіваленти дихальної недостатності.
Зн-14	Морфологічні (макро-, мікро-) еквіваленти гострої та хронічної ниркової недостатності.
Зн-15	Морфологічні (макро-, мікро-) еквіваленти печінкової недостатності.

Зн-16	Морфологічні (макро-, мікро-) еквіваленти наднирникової недостатності.
Зн-17	Макро- та мікроскопові прояви гіпоксичної енцефалопатії.
Зн-18	Патогенез, клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при ВІЛ-інфекції
Зн-19	Клініко-морфологічні прояви, ускладнення та причини смерті при туберкульозі та особливості його сучасного перебігу.
Зн-20	Морфогенез, клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при асоціації ВІЛ-інфекції та туберкульозу.
Зн-21	Морфогенез, клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при корона-вірусній інфекційній хворобі (COVID-19), патоморфологічні особливості Sars-CoV-2.
Зн-22	Основні положення онкогенезу, фізичного, хімічного та вірусного канцерогенезу, загальну морфологічну характеристику неопластичного процесу, варіанти росту та метастазування пухлин, базисні положення про пухлинну прогресію, паранеопластичний синдром, основні класифікації пухлин, системи стадіювання та градації пухлин, наслідки їх локального та загального впливу на організм, методи морфологічної діагностики та верифікації пухлин різного гістогенезу.
Зн-23	Основні види лімфопроліферативних та мієлопроліферативних захворювань, класифікації захворювань, сучасне визначення поняття «лімфома», «лейкемія», принципи їх клініко-морфологічної і цитогенетичної класифікації, морфогенез та патоморфологічну характеристику лімфоми Ходжкіна та основних видів не-ходжкінських лімфом, діагностичні та прогностичні імуногістохімічні маркери лімфопроліферативних захворювань.
Зн-24	Етіологію, патогенез, макро- та мікроскопові прояви, наслідки та ускладнення захворювань щитоподібної залози з нодулярною трансформацією.
Зн-25	Основні клініко-морфологічні особливості ревматизму, СЧВ, ревматоїдного артриту, дерматоміозиту, системних васкулітів.
Зн-26	Провідні ускладнення вагітності у різних термінах гестації, їх клініко-морфологічні особливості
Зн-27	Основні види гаметопатій, бластопатій, ембріопатій, фетопатій; критичні періоди внутрішньоутробного розвитку плоду; методи пренатальної діагностики патології плода; вроджені аномалії розвитку різних органів і систем.
Зн-28	Основні морфологічні прояви дерматитів та бульозних дерматозів.
Студент повинен уміти:	
Ум-1	Встановити причини виникнення (етіологія), механізми розвитку (патогенез), морфологічні основи цих механізмів (морфогенез), наслідки хвороб, а саме одужання та його механізми (саногенез), ускладнення.
Ум-2	Формулювати патологоанатомічний діагноз із зазначенням основного захворювання, ускладнень, супутніх захворювань та причин смерті.
Ум-3	Виявити діагностичні помилки та заповнити лікарське свідоцтво про смерть.
Ум-4	Визначати зміни у перебігу та патоморфології хвороб (патоморфоз).
Ум-5	Інтерпретувати результати різних видів патогістологічного дослідження біопсійного та операційного матеріалу.
Ум-6	Діагностувати морфологічні (макро-, мікро-) еквіваленти різних видів органної недостатності/дисфункції.
Ум-7	Діагностувати клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при ВІЛ-інфекції
Ум-8	Діагностувати клініко-морфологічні прояви, ускладнення та причини смерті при туберкульозі та особливості його сучасного перебігу.
Ум-9	Діагностувати клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та причини смерті при асоціації ВІЛ-інфекції та туберкульозу.
Ум-10	Діагностувати провідні клініко-морфологічні прояви, ускладнення, наслідки та

	причини смерті при корона-вірусній інфекційній хворобі (COVID-19).
Ум-11	Діагностувати основні передпухлинні стани та найбільш поширені пухлини різного гістогенезу, визначати стадію еп्लाстичного процесу, застосовувати класифікації TNM, градацію ступеню диференціювання пухлин.
Ум-12	Діагностувати головні клініко-морфологічні прояви захворювань щитоподібної залози, які відносяться до групи нодулярних.
Ум-13	Проводити диференційну діагностику гіперпластичних процесів, тироїдитів, аденом та карцином щитоподібної залози.
Ум-14	Діагностувати головні клініко-морфологічні прояви захворювань із системним ураженням сполучної тканини та васкулітів.
Ум-15	Діагностувати провідні ускладнення вагітності у різних її термінах
Ум-16	Діагностувати основні види гаметопатій, бластопатій, ембріопатій, фетопатій; критичні періоди внутрішньоутробного розвитку плоду; методи пренатальної діагностики патології плода; вроджені аномалії розвитку різних органів і систем.
Ум-17	Діагностувати основні види дерматитів та бульозних дерматозів за провідними морфологічними змінами, виявленими в результаті патогістологічного дослідження біоптатів шкіри.
К-1	Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог
К-2	Здатність застосовувати знання з патоморфології в практичних ситуаціях; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іншою мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
К-3	Здатність до засвоєння методів патоморфологічних досліджень: автопсія, біопсія, експериментальне моделювання захворювань; здатність до аналізу морфологічних проявів хвороб; здатність до оцінювання результатів патологоанатомічного розтину, досліджень біопсійного та секційного матеріалу; здатність до аналізу структурного підґрунтя розвитку хвороб та їх клінічних проявів, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків.
АВ-1	Самостійно планувати та проводити наукові дослідження.
АВ-2	Нести особисту відповідальність за результати власної професійної діяльності.
АВ-3	Дотримуватись загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах.

6. Формат і обсяг дисципліни

Формат дисципліни	очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
лекції	-	-
практичні	26	Відповідно до затвердженого розкладу
самостійна робота студента	34	-«-

7. Тематика та зміст дисципліни

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) практичні заняття, б) самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття передбачають:

1) вивчення сучасних методів прижиттєвої патоморфологічної діагностики загально-патологічних процесів та різноманітних захворювань людини;

- 2) дослідження студентами макроскопових змін при найбільш розповсюджених та найактуальніших захворюваннях, патологічних станах і пухлинних процесах, які увійшли до складу програми дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»;
- 3) дослідження студентами мікроскопових змін уражених клітин, тканин та органів при найбільш розповсюджених та найактуальніших захворюваннях, патологічних станах і пухлинних процесах, які увійшли до складу програми дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології»;
- 4) вирішення ситуаційних задач (оцінка морфологічних змін при різноманітних патологічних процесах), що мають клініко-анатомічне спрямування.

На практичному занятті студенти вивчають та описують гістологічні препарати, вирішують завдання тестового контролю за темою даного практичного заняття, дають відповіді на стандартизовані питання, знання яких необхідні для розуміння поточної теми; демонструють знання та вміння відповідно до теми практичного заняття. Самостійна робота студентів оцінюється в ході поточного тестового контролю на практичному занятті або в процесі підсумкового тестового контролю – на заліковому.

Система організації занять:

Практичні заняття проводяться у вигляді інтерактивної комунікації викладача і студентів. З метою підготовки до практичного заняття студент повинен:

- 1) вивчити теоретичний матеріал користуючись підручниками, методичними посібниками та іншими доступними джерелами;
- 2) виконати самостійну роботу, передбачену навчальним планом.

Орієнтовний план проведення заняття:

1. Формулювання мети і цілей заняття викладачем.
2. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах, малюнках, мікрофотограмах, з обов'язковим переглядом відповідних до теми гістологічних препаратів
3. Дослідження біопсійного матеріалу з обговоренням клінічних даних, змін у мікропрепаратах, формулюванням патологістологічного висновку (діагнозу).
4. Фінальний контроль матеріалу заняття, що включає оцінювання самостійної роботи, усних відповідей та тестовий контроль теоретичних знань.

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
П-1	Сучасні проблеми клінічної патоморфології. Значення морфологічного дослідження біопсійного і операційного матеріалу в постановці діагнозу. Порядок забору і направлення матеріалу, інтерпретація результатів. Імуноморфологія як один з сучасних методів діагностики і її значення у верифікації пухлин та інших патоморфологічних процесів.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування Порядок забору і направлення матеріалу, інтерпретація результатів. Правила скерування об'єктів для дослідження в патологоанатомічне відділення. Обробка матеріалу, отриманого з різних органів та патологічних утворень. Термін виконання біопсій. Границі забору біопсій. Форма відповіді патологоанатома на біопсію. Термін зберігання гістологічних препаратів біопсій. Сучасні методи прижиттєвої морфологічної діагностики в онкоморфології. Дослідження останніх з використанням методів доказової медицини. Основні принципи проведення імуноморфологічного дослідження.	Зн-1,2,3,4 Ум-5 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-2	Екстремальні стани організму Визначення. Класифікація. Загальні ланки патогенезу. Відмінність екстремальних станів організму від	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань,	Зн-5-17 Ум-1,2,3,4,6 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

	термінальних. Шок. Поняття про шок: етіологія і патогенез, морфогенез, стадії та види шоку і їх морфологічні прояви. Колапс, кома. Причини, стадії та види ком. Загальні механізми розвитку та прояви коматозних станів	заключне тестування.		
П-3	Термінальні стани організму. Визначення. Механізми та етапи розвитку. Патологія реанімації. Поняття про реанімаційну патологію, стадії розвитку, хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики. Раптова серцева смерть. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-12-17, Ум-1,2,3,4,6 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-4	Патологія жіночих статевих органів різної природи. Роль прижиттєвих морфологічних досліджень у діагностичному алгоритмі.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-22 Ум-11 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-5	Патологія чоловічих статевих органів різної природи. Роль прижиттєвих морфологічних досліджень у діагностичному алгоритмі.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-22 Ум-11 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-6	Патологія вагітності. Діагностика ускладнень вагітності на різних термінах гестації. Гестози. Хвороби матері як фактор ризику патології вагітності. Невиношування вагітності. Патологія плаценти, вплив патологічних змін плаценти на розвиток плоду. Трофобластичні хвороби, їх клініко-морфологічна діагностика.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-26, Ум-15, К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-7	Вплив різноманітних факторів в порушенні розвитку плоду. Класифікація. Гаметопатії, бластопатії, ембріопатії, фетопатії. Критичні періоди внутрішньоутробного розвитку плоду. Методи пренатальної діагностики патології плода. Вроджені аномалії розвитку різних органів і систем.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-27, Ум-16, К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-8	Клініко-морфологічні особливості деяких захворювань сполучної тканини: ревматизм, СЧВ, ревматоїдний артрит, дерматоміозит. Системні васкуліти.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-25, Ум-14, К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-9	Морфологічна діагностика захворювань шлунку на матеріалі гастробіопсій.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань,	Зн-1,2,3 Ум-5, К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

		заключне тестування.		
П-10	Захворювання щитоподібної залози з нодулярною трансформацією. Сучасні методи морфологічної діагностики. Сучасне визначення поняття «лімфома». Принципи клініко-морфологічної і цитогенетичної класифікації. Морфогенез та патоморфологічна характеристика лімфоми Ходжкіна і основних видів неходжкінських Т- і В-клітинних лімфом.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування. Поняття про нодулярну патологію щитовидної залози. Морфологія вузлових утворень щитовидної залози. Сучасні методи доопераційної діагностики вузлових утворень щитовидної залози. Пухлини щитоподібної залози. Види лімфопроліферативних захворювань (лімфоми, лейкомі), класифікації захворювань, основні відмінності, Ходжкінські та не-Ходжкінські лімфоми, В-, Т-, НК-клітинні лімфоми, види росту, локалізація, особливості імунофенотипування,	Зн-22,23,24 Ум-11,12,13 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-11	Морфологічна діагностика пухлин шкіри. Меланома: патогенез, клінічні прояви, прогностичні фактори. Система стадіювання меланоми шкіри з урахуванням товщини пухлини за Бреслоу та рівня інвазії за Кларком.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-22 Ум-11 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-12	Медико-соціальні та епідеміологічні проблеми, пов'язані з деякими інфекційними захворюваннями (грип, корона вірусні інфекції, COVID-19, ВІЛ-інфекція, туберкульоз).	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування. COVID-19, епідеміологія, групи ризику, етіологія, патогенез, клінічна картина, патоморфологічні зміни, ускладнення. Особливості перебігу і патоморфологічної картини COVID-19 залежно від форми захворювання. ВІЛ-інфекція. СНІД, зумовлений ВІЛ-інфекцією. Епідеміологія, групи ризику, патогенез, клінічна картина, патоморфологія, ускладнення, причини смерті. Туберкульоз. Епідеміологія, види патогенних мікобактерій, патогенез, клінічна і патоморфологічна класифікація, клінічна картина, морфологічні зміни. Особливості сучасного туберкульозу.	Зн-18-21 Ум-7-10 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-13	Патоморфоз захворювань. Ятрогенна патологія. Поняття про ятрогенію, види і категорії ятрогеній, порядок визначення місця ятрогенії в діагнозі. Залікове заняття.	Визначення вихідного рівня знань за допомогою тестування на платформі МІСА. Обговорення питань теми. Відвідування секційного залу, виконання клініко-ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн-11 Ум-1,2,3 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-1	Сучасні методи прижиттєвої морфологічної діагностики в онкоморфології. Дослідження останніх з використанням методів доказової медицини.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-1,2,3,4 Ум-5 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

	Імуноморфологія та молекулярно-біологічне дослідження – провідні сучасні методи діагностики і їх значення у верифікації пухлин та інших патоморфологічних процесів.			
CPC-2	Можливості морфологічної діагностики шоку на різних його його стадіях. Морфологічні еквіваленти поліорганної недостатності. ДВЗ-синдром: сучасні уявлення про пато- і морфогенез, форми, перебіг, стадії розвитку, клініко-морфологічні прояви.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-12-17, Ум-1,2,3,4,6 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-3	Постреанімаційні стани організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-12-17, Ум-1,2,3,4,6 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-4	Морфологічні основи та еквіваленти раптової серцевої смерті, її причини.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-12-17, Ум-1,2,3,4,6 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-5	Рак передміхурової залози, етіологія та патогенез, градація за Глісоном і стадіювання пухлини.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-1,2,3,4 Ум-5 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-6	Передракові захворювання і рак шийки матки. Поліпи і ендocerвікоз. Плоскоклітинні інтраепітеліальні ураження шийки матки, їх диференційна діагностика. Роль HPV в пато- та морфогенезі інтраепітеліального пошкодження шийки матки.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-1,2,3,4 Ум-5 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-7	Патологія перипартального періоду, асоційована з ДВЗ-синдромом (емболія навколоплідних вод, прееклампсія, післяпологовий сепсис)	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-26,27 Ум-15,16 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-8	Спадкові порушення метаболізму (тезауризмоз). Пологова травма і пологові ушкодження. Гіпоксично-ішемічне ураження головного мозку у перинатальному періоді.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-26,27 Ум-15,16 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-9	Системні ANCA-васкуліти, диференційна морфологічна діагностика.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-25, Ум-14, К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-10	Поліпозні ураження органів шлунково-кишкового тракту, диференційна морфологічна діагностика.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-22 Ум-11 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-11	Зоби, особливості їх діагностики на операційному матеріалі. Аденоми та карциноми щитоподібної залози	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-24 Ум-12,13 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-12	Діагностичні і прогностичні імуногістохімічні маркери. Диференційна діагностика і клінічне значення імунофенотипування лімфом.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-22,23, Ум-11,12,13 К-1,2,3 АВ-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-13	Патологія шкіри. Класифікація уражень шкіри. Запальні	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-28 Ум-17 К-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

	дерматози (атопічний дерматит, багато формна еритема, псоріаз, червоний плоский лишай, простий хронічний лишай) – клініко-морфологічні ознаки. Інфекційні дерматози різної етіології. Пухирчасті (бульозні) дерматози: пухирчатка (звичайна, листоподібна), бульозний пемфігоїд, герпетифлорний дерматит.		AB-1,2,3	
CPC-14	Ураження легень при грипі, обумовлені різними штамми збудника. Особливості уражень легень, викликаних коронавірусом SARS COVID-19.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-18-21 Ум-7-10 К-1,2,3 AB-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-15	Критерії діагностики стадій ВІЛ-інфекції, рекомендовані ВООЗ	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-18-21 Ум-7-10 К-1,2,3 AB-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-16	ВІЛ-асоційований туберкульоз.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-18-21 Ум-7-10 К-1,2,3 AB-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
CPC-17	Патоморфоз захворювань. Порядок визначення місця ятрогенії в діагнозі.	Самостійне опрацювання матеріалів до теми	Зн-11 Ум-1,2,3 К-1,2,3 AB-1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацює самостійно і які не входять до структури практичного заняття. Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести; розв'язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь (оцінка знань та умінь аналізувати макро- та мікроскопічні зміни органів та систем при загально-патологічних процесах та захворюваннях, уміння заповнити лікарські свідоцтва про смерть, знання видів та принципів дослідження біопсійного матеріалу).

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності - під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

«Відмінно («5»)» – Студент правильно відповів на 90-100 % тестів формату А. Правильно, чітко, повно і логічно відповідає на стандартизовані питання поточної теми. Тісно пов'язує теорію з практикою і правильно демонструє виконання практичних навичок, правильно виконав усі завдання, які стосуються теми. Вільно інтерпретує положення теми, вміє узагальнювати матеріал.

«Добре («4»)» – Студент правильно відповів на 70-89 % тестів формату А. Правильно і по суті відповідає на питання поточної теми. Демонструє виконання практичних навичок, правильно або з незначними помилками виконав усі завдання, які стосуються теми заняття. Правильно використовує теоретичні знання для інтерпретації ситуаційних задач. Володіє необхідними практичними навичками і прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

«Задовільно («3»)» – Студент правильно відповів на 60-69 % тестів формату А. Неповно, за допомогою додаткових питань, відповідає на стандартизовані питання поточної теми. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Під час відповіді і демонстрації виконання практичних навичок робить суттєві помилки, із суттєвими помилками виконав завдання. Студент вирішує лише легкі ситуаційні задачі, володіє лише мінімумом необхідних практичних навичок.

«Незадовільно («2»)» – Студент правильно відповів менше, ніж на 60 % тестів формату А. Не знає матеріалу поточної теми. Не може самостійно побудувати логічну відповідь на додаткові питання, не розуміє змісту матеріалу. Під час відповіді і демонстрації виконання практичних навичок робить значні, грубі помилки.

Критерії оцінювання самостійної роботи: Оцінювання самостійної роботи студентів, яке передбачено в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється під час заліку з дисципліни.

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
Зн-1-28, Ум-1-17,	П-1-13, CPC-1-17	Дивись схеми, описані вище у	Під час оцінювання

К-1,2,3 АВ-1,2,3		розділі «Поточний контроль»	засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент повинен отримати позитивну оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки.
------------------	--	-----------------------------	--

Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – **семестровий залік.**

Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру/ екзамен – 60%/40% за 200-бальною шкалою	
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні заняття, виконав усі види робіт і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність	
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
Залік	Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Середнє арифметичне значення оцінок, виставлених впродовж семестру за 4-ри бальною шкалою, конвертується у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»	<i>Максимальна кількість балів - 200. Мінімальна кількість балів- 120</i>

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни.

Оцінка з дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою “зараховано”, або “не зараховано”. Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (200 балів).

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою:

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129

4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

9. Політика курсу

Студенти під час вивчення дисципліни «Актуальні проблеми клінічної патоморфології» повинні діяти у навчальних і професійних ситуаціях, виходячи з позицій академічної доброчесності та професійної етики, а саме - самостійно виконувати навчальні завдання; коректно посилаючись на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до них; оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

10. Література

Обов'язкова

1. Патоморфологія: національний підручник/за ред. В.Д.Марковського, В.О.Туманського. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 936 с.
2. Шлопов В. Г. Патологічна анатомія. Підручник. Нова книга 2004.
3. Основи патології за Робінсом: переклад 10-го англійського вид.: у 2-х т./Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; наук. ред. перекладу проф. І.Сорокіна, С.Гичка, І.Давиденко. – К.: ВСВ «Медицина», – 2020. – XII, 952 с.
4. Струков А.І., Серов В.В. Патологічна анатомія / Пер. з російської мови 4-го вид., стереотипне вид. – Х.: Факт, 1999.
5. Патологічна анатомія. Боднар Я.Я., Кузів О.Є., Романюк А.М. Тернопіль 2003
6. Патологічна анатомія (загально-патологічні процеси) /В.М.Благодаров, П.І.Червяк, К.О.Галахін, Л.О.Стеченко, В.А.Діброва, МБ.Хомінська, М.А.Конончук (за ред. В.М.Благодарова та П.І.Червяка). –К.: Генеза, 1997.
7. Клінічна патологічна анатомія / Г.І.Губіна-Вакулик, І.І.Кондаков, І.В.Сорокіна [та інші]. – Х.:Гриф, 2004. – 288 с.
8. Благодаров В. М., Вербицький В. В., Гавриш О. С., Конончук М. А., Діброва В. А. Патологія: клініко-анатомічний аналіз. - Київ. СМП «АВЕРС», 2001, 122 с.
9. Міжнародна класифікація хвороб та проблем, пов'язаних зі здоров'ям (МКХ - 10). Женева: ВОЗ, - 1,2 том, 1995.
10. Яковцова А. Ф., Кондаков І. К., Ніколенко Є. Я., Яковцова І. І., Кондаков І. І. Заключний діагноз у світлі міжнародної класифікації хвороб десятого перегляду (МКХ - 10). - Харків. 2002. - 141 с.
11. Яковцова А. Ф., Кондаков І. К., Марковський В. Д., Пісенько М. М. Клінічна патологічна анатомія. - Харків: "Гриф". - 2004. - 288 с.
12. Kumar V. Robbins Basic Pathology / Kumar V., Abbas A.K., Aster J.C. – Canada: Elsevier Health Sciences, 2017 – 952 p.
13. Anderson's Pathology // Edited by John M. Kissane. The C.V. Mosby Company. – Toronto Philadelphia, 1990. –2196 p.
14. Thomas C. Macropathology / Thomas C. – Toronto, Philadelphia : W.B. Decker Inc., 1990. –355 p.

Додаткова

1. Поспішіль Ю.О., Томашова С.А., Гаврилюк О.М.Методичний посібник «Секційний курс».-Л: 2019.- 50 с.

Інформаційні ресурси

1. Наказ МОЗ України № 81 від 12.05.1992 року «Про розвиток та удосконалення патологоанатомічної служби в Україні»

http://www.uazakon.com/documents/date_3z/pg_gmcwxj/index.htm

2. Форма № 106/о «Лікарське свідоцтво про смерть» та Форма № 106-2/о «Лікарське свідоцтво про перинатальну смерть»:

http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/RE13024.html

3. Список кодів МКХ-10.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2_%D0%9C%D0%9A%D0%A5-10

4. Наказ МОЗ України № 503 від 29.08.2008 року Про затвердження Методичних рекомендацій «Кодування захворюваності та смертності в відповідності до Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я Десятого перегляду»:

http://uazakon.com/documents/date_c0/pg_gbcrcw/index.htm

5. Форма № 014/о «Направлення на патологогістологічне дослідження»:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0993-13#n3>

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни

гістологічні лабораторії, секційні зали, мікроскопи, колекції макро- та мікропрепаратів (навчальна колекція та колекція Музею хвороб людини); таблиці; фото; мультимедійні презентації; методичні розробки для викладачів; методичні вказівки до практичних занять для студентів; методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів; програмне забезпечення навчальної платформи MISA.

12. Додаткова інформація

Лекції та практичні заняття відбуваються на базі кафедри, за адресою:

790010, м.Львів, вул. Пекарська 52

Відповідальна за освітній процес на кафедрі (завуч кафедри):

Доц. Серветник М.І., doctorservetnyk@gmail.com

Керівник наукового гуртка кафедри:

Проф. Волос Л.І., liliya.volos@gmail.com

Укладачі силабуса

Серветник М.І., к.мед.н., доцент

Завідувач кафедри

Поспішіль Ю.О., д.мед.н., професор